

Opgave 7

 Open voor deze opgave de map 'Omzet detailhandel daalt'. Daar vind je de bronnen die je moet gebruiken bij de beantwoording van de onderstaande vragen.

Omzet detailhandel daalt

uit een krant van januari 2005:

“Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de organisatie van het midden- en kleinbedrijf (MKB) maken zich zorgen over de afnemende omzet in de detailhandel. In de food sector en in de non-food sector is sprake van een flinke teruggang. Ook de supermarkten krijgen klappen. De aanhoudende laagconjunctuur is oorzaak van deze terugval. Het MKB verwacht dat de supermarkten in 2005 minder omzet zullen halen dan in 2004. Dit is een heel andere ontwikkeling dan die in de jaren negentig van de vorige eeuw.”

 Open en bekijk het videofragment.

Volgens de nieuwslezer was de sterke groei van de omzet in de detailhandel eind jaren negentig het gevolg van twee ontwikkelingen.

2p **22** Onder welke voorwaarde kunnen deze twee ontwikkelingen daadwerkelijk leiden tot hogere omzet in de detailhandel?

Gebruik de informatiebronnen.

2p **23** Bereken de omzet in miljarden euro's van de detailhandel in 2003.

2p **24** Toon aan, zonder een berekening te maken, dat de afzet van consumentenelektronica in 2004 lager is dan in 2003.

Opgave 8

 Open voor deze opgave de map 'Vijf vrienden'. Daar vind je de werkbladen die je moet gebruiken bij de beantwoording van de onderstaande vragen.

Vijf vrienden

Vijf vrienden, Toos, Henk, Jos, Alrik en David, hebben een discussie over verschillende manieren om inkomstenbelasting te heffen. Ze vergelijken de volgende drie systemen:

- progressief: een systeem waarbij het percentage belasting stijgt naarmate het inkomen stijgt
- vlaktaks: een systeem waarbij iedereen een gelijk percentage belasting betaalt
- degressief: een systeem waarbij het percentage belasting daalt naarmate het inkomen stijgt

Toos is voorstander van inkomensnivellering. Alrik kiest voor een degressief systeem. Hij verklaart zijn keuze door te laten zien dat hij bij dit systeem het meeste geld zou overhouden van een loonsverhoging.

 Open het blad 'Vijf vrienden'. Op dit werkblad zijn de inkomensgevolgen van een bepaald systeem voor de inkomstenbelasting op drie manieren weergegeven: 1, 2 en 3. Gebruik dit werkblad bij de vragen 25 tot en met 27.

1p **25** Hoe hoog is het belastingtarief bij de vlaktaks?

2p **26** Welk systeem zou Toos kiezen? Geef één verklaring voor de keuze, op basis van het werkblad.

2p **27** Laat met een berekening zien dat Alrik gelijk heeft. Gebruik als voorbeeld een loonsverhoging van € 10.000.

David ziet wel iets in een heel ander systeem voor de inkomstenbelasting: een gelijk bedrag. Elke belastingbetaler betaalt, ongeacht de hoogte van zijn inkomen, hetzelfde belastingbedrag.

David wil weten hoe de Lorenzcurven er bij dit belastingsysteem uitzien.

Open het blad 'Een gelijk bedrag'.

- 2p **28** Maak een grafiek die de Lorenzcurven van de bruto en van de netto inkomens weergeeft, volgens de keuze van David.

Instructie:

- Kies in het werkblad 'Tabellen' de juiste tabel voor het tekenen van de Lorenzcurven.
- Ga vervolgens naar het werkblad 'Grafiek' en maak de juiste keuze bij (1) en bij (2). Vermeld op het antwoordpapier de letter van de gekozen tabel, de gemaakte keuze bij (1) en de letter van het gekozen grafiektype bij (2).

■ Opgave 9

Open voor deze opgave de map 'Help de Polen komen!'. Daar vind je de bronnen die je moet gebruiken bij de beantwoording van de onderstaande vragen:

- een fragment uit de radio-uitzending 'Gaan de grenzen open?', door Thijs Papot, Wereldroep, 22 januari 2004
- drie fragmenten uit de televisie-uitzending Pretime, NPS, 11 januari 2005

Help de Polen komen!

In de Nederlandse media werd uitgebreid gediscussieerd over de effecten van een grote instroom van arbeidskrachten uit Oost-Europese landen, na de toetreding van deze landen tot de Europese Unie (EU). Er werd gewezen op de gevolgen voor de Nederlandse arbeidsmarkt. In het bijzonder werd de verwachting uitgesproken dat veel Polen zich op de Nederlandse arbeidsmarkt zouden begeven. Polen werd op 1 mei 2004 lid van de EU.

De werkgevers die in de uitzendingen aan het woord komen denken verschillend over de vraag of er sprake is van verdringing door Poolse werkzoekenden op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Open en beluister/bekijk het radiofragment, videofragment 1 en videofragment 3.

- 2p **29** Welke twee argumenten gebruiken de werkgevers die vinden dat er *géén* sprake is van verdringing op de Nederlandse arbeidsmarkt?
- 2p **30** Beschrijf de argumentatie die mevrouw Yildirim gebruikt om aan te tonen dat er *wél* sprake is van verdringing op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Open en bekijk videofragment 2.

Poolse arbeidskrachten komen vooral naar Nederland vanwege het relatief hoge loon dat ze kunnen verdienen, zo beweert de heer van Gool van Otto. Dat heeft gevolgen voor de economische ontwikkeling in Polen.

- 2p **31** Leg uit hoe de *conjuncturele* werkloosheid in Polen kan afnemen als Poolse arbeidskrachten bij Otto in Nederland komen werken.

Dit was de laatste vraag van het deel waarbij de computer wordt gebruikt.

Bij het centraal examen economie 1 Complex havo op woensdag 31 mei.

betreft: Excelbestand 'Een gelijk bedrag' bij vraag 28

Bij het gebruik van het werkblad 'Grafiek' in het Excelbestand 'Een gelijk bedrag' kan, door met de schuifbalk naar rechts te gaan, een extra diagram zichtbaar worden. Dit diagram is ten onrechte opgenomen en kan genegeerd worden. De informatie in dit diagram is ongeschikt voor het beantwoorden van vraag 28.

De voorzitter van de CEVO

drs. H.W. Laan